

Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola Prodigi Euangelici

Quae Insolentia Peccatorvm Sev De Lvxv et Libidinibus Prodigi

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1614

[Concio] VII. 1. Geminos illos filios posse significare allegoricè Iudæos & Gentiles. 2. Gentiles infideles, & impios dici filios Dei haud absratione. 3. Cur Iudæi per seniozem designe[n]tur. 4. ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55916)

CONCIO SEPTIMA.

2.12. Et dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantia qua me contingit.

Ἐξέπεν δὲ νεώτερος ἀυτῶν πρὸς τὸν πατέρα, πατήρ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας.

Et dixit ei filius eius minor natu: Pater mi, da mihi partem qua mihi contingit ex domo tuas

ARGUMENTVM.

1. Geminos illos filios posse significare allegoricè Iudæos & Gentiles. 2. Gentiles infideles, & impios dici filios Dei haud abs ratione. 3. Cur Iudæi per seniores designentur. 4. Opiniones varia super antiquitate idololatriæ. 5. breuis discursus in vesaniam idololatrarum. 6. Hereticos designari per adolescentiorem demonstratur.

a. D. Hier.

ad Dam.

totū textū interpretatur

primò de ethnicis &

Iudæis; postea de sancto generaliter de peccatoribus

D. Bō in Luc. c. 16

ἰσον-

1. Quoniam haud exiguus numerus eruditorū prifcorum præceptorum nostrorum, nec non plurimi hæreticorum (vti superius diximus) scriptorum, exponunt hunc passum de populis Iudaico & Gentili adstruentibus a quibusdam sic potius intelligendum, alijs posse interpretari; at tamen magis probantibus nostram expositionem: deinde quia spondentur elapsis diebus expositionem istam attingere per otium, quam non nisi vt allegoriam recipimus; vt fidem liberemus præstitam, & non reijciamus penitus, quod eruditi maiores nostri nobis

ἰσον-

recondiderunt, dispiciamus ut appositè sententia de notari potest populus Iudaicus; iunior, gaulis.

Diō. Cap. in hunc locum. Verùm, notate primum, Auditores, geminum populum signari filiorum nomine, *Homo quidam* bebat duos filios, conformiter ad morem receptum

Erasmi in paraph. ete scripturæ, plerumque sub dictione filij aut comprehendentis genus, tribum, populum, nationem

D. Am. l. 7 in Luca cap. 15. totam Filij Abrahæ sumus. Filij Israel. videntes filios hominum quod essant pulchra. Sexcenties octoginta in voluminibus Prophetarum populum Israel

Diō. Cap. in hunc locum. Ierosolymitanum signari nomine filij aut filia aut Ierusalem.

Thren. 4. Filij Sion inelyti & amici auro primo modo reputati sunt in vasa æsthea?

Matt. 3. *Gen. 6.* *Mat. 21.* Dicite filie Sion, Ecce Rex tuus venit et habiturus est in te.

Lucæ 23. Filia Ierusalem nolite flere super me, sed vosmetipsas flere & super filios vestros.

Psalm. 44. Filie Tyri in muneribus &c.

Ezechiel. 25. Filie Tyri dicuntur ad litteram gentes subiectæ Tyro in regione illa.

Psalm. 136. Filia Babylonis misera, beatus quod dicitur tibi retributionem tuam, quam retribuisti eis.

Iob 1. Filij Dei Angelos designant.

2. Si queratis, Quare, aut quomodo æqua dictione gemini isti populi adpellentur filij hominum? *Homo quidam habuit duos filios*, id est, (vri supra dicitur) Pater æternus, aut Iesus Christus? Respondetur vario respectu quempiam dici patrem, scilicet auctoritate, aut imitatione, aut doctrina, aut causalitate facta, quæcumque ista fuerit. Hoc autem loco, notatur, quia Patri æterni natura vnicus est filius, Iesus Christus; huic nullus. Non imitatione, quia in eo non potest admitti infidelitas vlla, aut aliud, quod peccatum, vri in idololatriis superest ergo, vnde dicitur, aut causa efficiente. Porius causa efficiencie dicitur, quod omnes Iudæi & Ethnici pariter

Paternitatis quatuor genera.

Deo creati; non omnes pariter edocti. *Non fecit taliter Psal. 147.*
omni nationi, & iudicia sua non manifestavit eis. Nisi
 dixerimus pari modo instructos Iudæos & Gentiles
 à Deo in gymnasio naturæ. Deinde, Ethnici & Iudæi
 sunt æqualiter filij Dei. Est ergo pater binorum ho-
 rum populorum & creatione & eruditione *Homo qui*
dam habuit duos filios. Nunquid non ipse est pater tuus,
qui possedit te, & fecit & creavit te? Quæ, argumento
 esse possunt valido & firmo aduersus falsissimam opi-
 nionem quorundam priscorum, delirorum, dicam?
 an Philosophorum, fugentium mundum absque
 principio, adeoque incorruptibilem; genus hu-
 manum esse æternum, nec aliquod agnoscere sui
 initium. Homo iste est principium & pater omni-
 um. *Homo iste habuit duos filios,* duos populos, in-
 quiant Doctores, Iudaicam & Gentilem, omnes om-
 niò populos.

Polydorus Virgilius lib. 1. de Iuuentoribus rerum
 c. 3. ait Pythagoram Samium, Archytam Tarentinum,
 Platonem, Aristotelem id sensisse.

Cicero lib. Tusculan. de Dicitærho Philosopho
 Misenio ita ait: *Hic opinatus est hominum exordium nul-*
lum existisse, tanquam semper fuerit humanum genus.
 Similiter aduersus eos, quibus videtur genus huma-
 num & mundum habuisse exordium, ast fingunt nes-
 cio quam hominis generationem; persuadere conan-
 tes ardore solis constrictam, coagulata, incrustatâ
 quondam terram viginosam; ac in hac postmodum
 abortam corruptionem seu putrefactionem mem-
 brana tenui obuolutâ, quæ putrefactio perducta ad
 summum gradum, tanquam partus & enixionis tem-
 pus, tostâ & ruptâ membranâ, emiserit & quasi pepe-
 rerit primos homines, haud secus ac mulier vtero ege-
 rit fœtum. Opiniones istæ falsissimæ sunt, ad quas op-
 primendas populi illi bini, Iudaicus & Ethnicus, sub
 quibus comprehenditur vniuersus orbis, generaliter
 nominantur filij huius hominis, qui & Deus Crea-
 tor, siue Pater, siue Filius in sanctissima Trinitate; non

Deut. 32.
Ioan. Bo-
em. l. 1. de
Gentium
moribus
cap. 2.

Anaxi-
mander
Milesius
& Empe-
doles in
huc erro-
re fuerūt.

M filij

filij solis, & terræ uirginosæ, per putrefactionem. *fit quidam habuit duos filios. Hi populi filij eius, non solis & terræ.*

Filij dicuntur uterque, quia eorum pater Deus creationem, & causa sola, primaque efficiens, uisus res radij, ut insani isti delirant; quamuis rubra & uida paulò ante hominem creata, fuerit materia magno illi architecto.

Gen. 1. *Creauit Deus hominem.* Creauit Deus, ergo sol produxit.

Joan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil.*

Act. 17. *Quidam uestrorum Postarum dixerunt, uis enim & genus sumus. Genus ergo cum simus Dei solis, non terræ.*

11. Ad hæc uterque iste populus dicitur æqua portione filius hominis istius, ut hinc liqueat ueritas secundum aliquam æqualiter à Deo diligi. Ego uero sentio. Siquidem in omni creatura capaci peccati

D. Tho. 2. sunt consideranda; prius, esse ipsius quod habet posteriorius, actus, aut habitus malè cogitandi, malè lèndi, malè faciendi, in quo consistit peccatum à Deo creatum non potest non esse bonum, ut si aliqua omnia opera eius, utique procedentia ab origine optimo; sicuti fons non potest non esse bonus, nisi a scaturigine manans; & fructum malum non potest arbor bona facere. *Vidit Deus cuncta quæ fecerant valde bona. Ad quæ conformiter audet Deus.*

Gen. 1. *stinus: Diaboli natura, in quantum natura est, non mala.* Rursus, actus, siue habitus peccati, cum nihil non est substantia aliqua. *Quia si substantia esset, non*

Aug. l. 19. *esset, ait S. Augustinus, sed sola & mera priuatio, caritatis & absentia æquitatis & iustitiæ requisitæ in nostris actibus.* *Quæ si isis uoluit, peccatum est iniquum*

13. t. 5. *inquit S. Ioannes; non est à Deo sed ab homine qui sine Deo non potest ullum bonum facere. Sine*

Ioan. 1. *nihil potestis facere.* *Sine Deo autem, omnis genus mala; Sine ipso factum est nihil.* Si consideremus itaque hominem ethnicum, quin execrabiliorẽ peccat

D. Aug. l. 1. *7. cõf. 6. 12*

omnium qui sub celo sunt, secundum suam præcisè naturam; abstrahendo per intellectus operatione naturâ, quæ a solo Deo est, a peccato, quod ab homine solo, certum habetote eum diligere a Deo tenerrimè ceu filium, & quasi operum oratione suæ canonè. *Nihil odit eorum quæ fecit.* Rursus, si lumina deligas in peccatum, quod vitæ ab homine est, odit ipsum Deus, & flamma ferroque inlequitur, tanquam non a se manans, & rubiginè, tineaque perpolitorum suorum operum. *Similiter edio sunt Deo impius & impietas eius.* Priorum respectu, oes habet providentia tua commendatos, ceu filios, protegit ut filios, fovet & alit ut filios; solem suum facit oriri super his & illis; imbrem patet demittit in omnes. *Pater noster solem suum facit oriri super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.* Bonus ille pater dicitur peccatores etiam tuos filios, modò in hoc, modò in altero sexu? *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua,* ait paralytico. *Confide filia fides tua te salvam fecit,* inquit ad mulierem sanguinis fluxum patientem. Nunquid ut explicet affectum amoremque suum in creaturas? Ego ita credo. Atque hinc magnam capessunt lætitiâ in probi, & multam certitudinem infallibilis amoris Dei in se; in quibus non offendit solum amabilem naturam, creationem & imaginem suam, sed & similitudinè, opus suum & hominis simul; dico sanctam & immaculatam vitam, quæ ex sententiâ factorum *Doctorum Deo similes efficiuntur; provenientem signanter à gratiâ Dei, adiuncta sedulitate & cooperatione nostra; mitigatur quoque animi ferocia quorundam parentum & superiorum, qui ad effasos & dissolutos aliquantisper suos non norunt uti voce *fili, filioli;* spectantes semper quod ab homine est, non quod à Deo.

Si hæc non satisfaciunt, quis nesciat eos, qui non credunt, dici interdum per anticipationem (uti loquitur Doctores) filios Dei; quia Deus eos prædestinavit? *Propheta ait Caiphas quod Iesus moriturus erat pro gente, & non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum.*

Prorsus
nullæ sub-
stantiæ
sunt, quas
tu non fe-
cisti.
Sap. 11.

Sap. 14.

Mat. 5.
Matt. 9.
1b. d.

Ire l. s. ad-
ver hares.
cap. 6.
Amb. l. de
dignitate
conditio-
nis huma-
na c. 2.
Eal. h. 2.
Exam.
Chr. h. 9.
in Gen.
111.
Euch. cl. a.
rissimel. 1.
in Gen.
Ioan. 1.

3. Verum duorum istorum filiorum natu maior,
M 2 ut

fit nobis nūmus & germana effigies populi Iudaici iunior, Gentilis idololatæ: contentius Doctores uerones qui hui hunc sensum allegoricum attigerunt. Desideramus tantummodo deinceps, quo argumetur suadeamur seniore Iudaicum, iuniore Gentilem dignari populum; cum pridem eodem tempore facti producti fuerimus in lumbis progenitorum Abrahæ & Euz. *Quor homines tot sententia*. Dicunt aliqui, quod populum Iudaicum eo dignatus est honore Deus, plerisque in locis scripturæ dixerit eum primogenitum. *Filius meus primogenitus Israel*, ait in Exod. *Filius sum Israeli pater*, & *Ephraim primogenitus meus*, dicit in Jeremia. Deinde, quodam iustinctu & impetu su naturæ plus diligimus primogenitos, & eorum promotioni magis studemus, quam iuniorum. *Gen. 27.* Laban plus studebat connubio Liæ quam Rachel. *Gen. 29.* Isaac sollicitior erat de Esau quam Iacobi; Joseph, Manasse quam Ephraim. Ita Deus, singularem preterem, affectum honorem, promotionis studiū exhibuit populo Israelitico potius quam Ethnicis, soli datis codicillis, quando in monte Sina legem dicit lapidi inscriptam digito suo, caractere diuino pressam; quam gratiam non præstitit omni genti, cente Dauide: *Non fecit taliter Domini nationi* & *sua non manifestauit eis*: Missis pijsissimis & excellentissimis illis patribus, priscis illis Patriarchis, tot prophetis longa successionis serie, ceu pædagogis & instructoribus, aut ut in religione continerentur, ad eam reducerentur, si quando deuisissent, data prius quam ulli alteri, de mediatore, & collata gratia ipsis antequam Gentilibus; dignatus sum eorum ipforum gente carnem humanam, & de stirpe ipsorum præcipuè gratia in mundum venire: *Primum prædicare Euangelium: in medio eodem operari miracula: Non sum missus nisi ad oues, quæ perierunt domus Israel: Regem Iudæorum antonomastice se prædicare: Dicite filia Sion, ecce Rex tuus venit: Quis est, qui natus est Rex Iudæorum? Ex te Bethleem natus, qui regat populum meum Israel.* Deuique in populo

1.

Exod. 4.

Jerem. 31.

11.

Gen. 27.

Gen. 29.

Gen. 41.

1.

Psal. 147.

2.

3.

Beauuax
mis in s. d.
Prodigo.

4.

5.

6.

7.

8.

Mat. 15.

Matt. 2.

lum Israeliticum, prodigiosa suarum opum Deus, quasi dissipavit & prodegit (si ita fieri fas est) omnem suam substantiam; munificam liberalitatem suam ostentavit, utique in primogenitum suum, qualem hoc loco dicimus.

Alij primogenituræ rationem elicere conantur ab antiquitate gentis, dicendo Judæos extractos à sem primogenito filiorum Noe; Gentiles verò ortos à Iaphet natu minore. Etenim extra omne dubium est (vni historiographi nostri dicunt) à maioribus Judæorum omnes alios populos ducere originem; tamen deliri nonnulli, supra adducti, qui non referant originem hominis in Deum, verum comminiscantur falsò Æthyopes gentem omnium antiquissimam.

4. Rursum, existimarunt alij Judæum esse seniore, quod Judaica religio sit antiquior Idololatria, quæ (vt a quidam dicunt indigestè satis frigidè) exordium sumpsit post diluuiū: sed secundū alios sub Belo Babyloniorum Rege primo, qui obiit anno ducentissimo quadagesimo nono post diluuium; & tēpore filij eius Nini d' Assyriorum Regis primi, e qui cepit exhibere honorem & cultum adorationis Deo debitum idolo & statuæ parentis, seuerè præcipiens vt omnes sicut & ipse, adorarent effigiem patris Beli, qui dictus est Iupiter Babylonius. Idem ille Ninus f'noxam reis confugientibus ad idolum patris condonauit. Quapropter ceperunt tandem homines idolum istud pro Deo habere, & alia multa similia sibi effingere; appellantis ipsum quibusdā Bel, aliis Baal, aliis Balaim, aliis Beel, Zebud, pro diuersitate linguarum, vti scribit S. Gregorius. Hic Ninus vbi regnasset annos quadraginta, natus est Abraham, iuxta calculum D. Augustini, circa annum millesimum ducentessimum ante conditā Romanam, anno millesimo, nongentesimo quadagesimo nono à creatione mundi, secundū supputationem doctissimi Genebrardi, longo post diluuiū tēpore; cuius tempore & ante quem florebat religio Iudaica: vnde optimè sequeretur idololatriam multò recentiorē religio-

M ; ligio-

Ibidē
Michaa
cap. 5.
9.
111.
Guillan-
dus ser. de
Prodigo.
Ioan. Ca-
riou l. 2.
Chrō. tit.
Media
par. mudi,
Ioā. Boē.
l. 1 de mo-
rib Gēr. c.
2. in fin.
1111.
Opinion:
de origin.
Idololatr.
1.
a Puyher-
bāt in ser.
b Cal. Pla.
2 par.
c Aug. l.
16. de ciu.
cap. 17.
d Ibid. c. 3.
e 17. Ep.
18. c. 2.
c Vide Lu-
douicum
Vines ad
c. 3. l. 16. C.
f Christ.
Mass. l. 2.
Ch. in fin.

- D. Greg.* in illud
Luca 1. In Beelzebub
principe demonio- rum &c.
D. Aug. l. 16. de Civ. d. 17. r. 13.
Ex Macr. l. 1. Satur. c. 7 in prima causa Saturna- lior.
Lact. l. 1. inst. c. 13.
Quid in Fest.
Lact. l. 2. inst. c. 14.
Gen. 10.
Gen. 6.
 111.
- ligione Iudæorū. D. Epiphanius principio Ponati operi deducit originē statuarū à Thare, qui in Cappadocia primus arā filij sui iāore defuncti imaginem fieri iussit. Vixit tēpore Nini. ibidem dicit Niniū ideō didicisse filium Beli, quod filiam eius duxisset vxorē, & in tempore non successit. Consentit de tempore, cum mox citatur. Quod si impijssimam illam idololatriā referamus ad nescio quem lunaticū Saturnum, qui à Poetis mendacibus fingitur Deorum antiquissimus, adhuc precedet vera religio tēpore idololatriam: cæpit. n. Saturnus ille pro Deo coli tempore Jani, ab ipso Iano Regem Italie antiquissimo, imprimente nūmis quos eudæm hinc effigiem Saturni, hinc navem, in memoriam gratitudinem, quod Saturnus ille appullus nauigium curiam Iani, docuisset eum agriculturam, ac postmodum eodem Iano appellante omnem regionem subiectā imperio, *Saturnia*, nomine deriuato à Saturno; ac demū ad fastigiū summi honoris exstruente ipsi, instituente dies festos tanquam Deo, quos nunc nauit *Saturnalia*.
- Xenō primo Italicarum, tradit Ianum in Italia primum Dijs tēpla fecisse, & ritus instituisse sacrorum. Apud eundem Macrobius. 1. Saturnal. c. 9.
- Ludouicus Vives in c. 11. 4. de Ciui. Dei. vocat Saturnum vetustissimum Deorum.
- Porro Saturnus ille multis annis natus est post patriarcham Noe, ex sententia Lactantij Firmiani: Noe inquit, non modō Liberum, sed etiam Saturnū regebat. Innum multis antecessit aetatibus. Imō, secundum historiographum quendam modernū, Ianus ille primus creator & adorator Saturni descendit ab Iaphet filio Noe essetq; filius ille Iaphet, quem sacra Genesis nominat Iana. Extra omnē controuersia est Noe coluisse veram religionē; erat. n. Noe vir iustus atque perfectus in generationibus suis, cum Deo ambulauit, conformando licet voluntatem suam Diuinæ. vnde consequitur veram religionem adhuc antiquiorem idololatriæ.
- Alij statuunt idololatriā paulō vetustiorē, eamque referunt ad Chananæos ducentes pariter ortum Noe

Noe maledictio Cham mediante, qui cum vxore & liberis pulsus patria domo, propter nonnullas impudentes & impias nugas, ac nescio quæ detestanda catmina, veniens in Arabia, postmodum ex nomine eius dictam Chanaã, & incolæ Chananæi; non instructus à parente in ritibus & vero cultu veri Dei, successoribus reliquit hereditatē pessimam, nempe Diuinitatis ignorantiam, testate Lactantio Firmiano: res certè notatu digna, per transfennam, quārum interstit de fectus instructionis patriæ, aut desertio regionis in qua viget religio; notanda, in quā, excursoribus istis per regiones, priusquam religionis fundamenta sint probè edocti. *Hæc fuit, inquit Lact. de Chananæis, prima gens qua Deū ignorauit, quoniam princeps eius & conditor cultum Dei à patre non accepit, maledictus ab eo: itaque ignorantiam diuinitatis minoribus suis reliquit.*

Lact. l. 2.
inst. c. 14.

Ast, saluo honore stantium pro hac opinione, nō fit satis annosa idololatria, quandoquidem ante diluuiū essent idololatæ ex posteris Cain. Eruditissimus n. Genebrardus tenet idololatriam & cultū falsorum & fictorū quorundā Deorum cepisse per filios Cain tēpore Enos; qui solus ex tota familia sua maiorum religionem sartam tectam retinuit & conseruauit. Potuit ita accidisse circa annum 325 ab orbe condito.

17.

Lyrans in postilla super c. 4 Gē sic ait: *Dicunt Hebrai de Iabel fratre Tubal ex patre, quod fecit tentoria ad ponendum idola; & de Tubal dicunt, quod canebat instrumentis musicis coram idolis ea venerando.*

Idem ibidem paulò post: *Tunc, dicunt Hebrai, incœperunt homines attribuere nomen Domini creaturis, ut soli, luna &c. Quo euidenter videtur spectare caput 4. Genesis, sic habens de Enos: Ipse cepit inuocare nomen Domini. Id est, cepit tunc serid, & ardentius supra quā alias colere Deum, inuocare nomen eius; orationes & virtus ad precandum Deum instituere, alios docens & inducens ad similia, ut quasi per antiperistasin sopiret ignem, aut potius suffocaret scintillam idololatriæ, quæ tum temporis serpebat, & pedetentim se*

M 4

vbi-

vbique diffundebat, euertens veram religionem.

*Lact. l. 2.
inst. ca. 14.*

Porro & si referatur idololatria & ignorantia Dei (remotio enim à cognitione Dei paganum facit, testatur Lactantio) ad aliam superiorem originem, scilicet Cain, qui non videtur multum abfuisse ab idololatria, utique cui tam exigua religio, tam pusillus honor deditur Deum, ut offerret ei præ sordida tenacitate nihil propter fructus terræ, animo remisso, & male affecto, quandoquidem etiam atheisticè ausus fuit in agnoscendo eri corâ fratre & asserere, non dari iustitiam neque dicem ullû; post hanc vitam se non sperare aliamque

*Gen. 4.
Errores
Cain.*

*Vide Lyr.
in addit.
4. ad c. 4.
Gen.*

esse constitutû præmiû benè viuentibus, nullû supplicium impijs, uti refert Ionathas Chaldaeus, cuius sententia Chaldaica magnæ authoritatis est apud Hebræos. Adhuc his non obstantibus religio Iudaica prædit antiquitate idololatriam, & impietatem idololatrarum. Quanquâ enim Iudas, à quo nomen Iuda-

*Iudæi no.
mè vnde.*

dudum exstiterit post idolorum cultum; eius tamen des religio vetustior est, quod talis & eadē fuerit aquâ Iudas esset. Siquidē Judæ fides, Iacob fides est, Iacob fidem Isaac, & sic Abraham tenuit; qui post ab Iudæ Chaldaeorum impietate, ab vno vero Deo immo-

*Hebræi
vnde di-
cti.*

*D. Aug. l.
16. de civ.*

*c. 3. Possit
esse opi-
nio, aut,
vt ex Abra-
hâ tanquâ
Abrahami,
dicti esse
videatur;
sed nimi-
rû hoc ve-
rum est
quod ex
Hebræi.*

tè fidem & religionē recepit, conformē ei quâ sectatur Heber, à quo Iudæi vocem Hebræus ocsumunt, sententia D. Augustini: & procul dubio conformē, quâ pridē didicit Adâ sub eodem præceptore, sempiternè eodē & immutabili, Deo scilicet Creatore. Hebræus des & religio est à Sem & Noe; Noe eadē est cū fidelibus; Enos & Abel vna est; Abelis est Adâ & Euzæ, qui puri omninò & immunes ab omni idololatria, utique qui Dei discipuli, Angelorum condiscipuli fuerunt sub quo vero Deo nihil discerent, nihil hauriant directè pugnans cum honore eius (vbi idololatriæ cultus, & omnis irreligiosa impietas) nec poterant imbui fide opposita fidei Abraham, ex quo vterque symboli & fidei lectionem didicerit & recitauerit eodem præceptore. Fides igitur & religio Hebræorum prouenit ab Abraham, & per traditionem manat à primis parentibus Adam & Eua.

omni idololatria vetustioribus, ac exinde concluditur cum eloquente & erudito Lactantio, eos aberrare à via veritatis, qui putant multorum Deorum cultum esse à mundi exordio: paganismum & impiam idolorum religionem vetustiore dinina & vera fide, quam putant postea adinuentam, quod non norint initium & originem veritatis. *Errant igitur qui Deorum cultus ab exordio rerum fuisse contendunt, & priorem esse gentilitatem quam Dei religionem, quam putant posterius inuentam, quia fontem, atque originem veritatis ignorant, inquit Lactantius.* Lact. l. 2. c. 14.

Ab his dependentem hanc infero conclusionem; nimirum, quotquot statuerunt in hac parabola de prodigo, secundum sensum allegoricum, seniore designari Israeliticam gentem, iuniore Ethnicos, appositè dixisse; obseruata vetustate religionis Judaica, quæ longo tempore præcurrit idolorum impietatem; ideoque subscriptione nominis, & sigilli appensione sententiam istam probo & amplector. Insuper ambabus vlnis complexor & veneror vetustam hanc nostram, præscam & augustam religionem, eandem cum Iudæica, quoad articulum adorationis, cultus, cognitionis vnius veri Dei; nec videre neque sentire volo nouitiam aliam; vos obsecrans & obtestans, Auditores, id ipsum præstare & sapere; *Viuat, viuat cana fides, cede nouella fides.* Pulchra sane ratio, & meo iudicio, doctrina referta.

Atat, qui altius foderet, & se demergeret in antiqua æraria sanctorum Doctorum, an non aliam magis moralem educere queat? Quæramus & inueniemus. Meministis, à me dictam elapsis diebus, senectutem sapientem, prudentem, consultam; rursus, adolescentiam stultam, vesanam, insipientem? Ac, vt plurimum, canos illos vertices esse quasi sanctuaria, in quibus thesauri sapientiæ reconduntur; è contra iuuenes impubes desipientiæ pignora? Aduertite quantum intersit firmiter memoria retinere dicta hæcenus, sine quibus sequentia edisseri non queunt absque molesta repetitione. Per senectutem accipitur sapientia, per iu-

uentutem stultitia. Quis verò scit an Seruator nobis indirectè notatam velit insipientiam Gentilium in Athæorum, quam idololatrarum, dicendo eos, adlescentiores; nec non sapientiam verorum fidelium credentiū in verū Deū, colentium vnum solum Deum quibus diuina lex est, nomine seniorū & antiquiorum eos signando? Ego verò arbitretur ita esse. Enimvero si quis sit in orbe honor, si quæ sapientia, est cognitio Dei, est acceptio legum diuinarum à Deo, est potestatem habere verum Deum, est ipsi fidele exhibere misterium.

Deut. 4.

Hac est enim vestra sapientia & intelligentia coram populis, ut audientes vniuersi præcepta hæc dicant in populo sapiens, & intelligens, gens magna. Non alia grandis qua habeat Deos appropinquantes sibi, Deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris,

Joan. 17.

Moyles ad populum Israel. Hac est vita æterna, ut agnoscant te solum verum Deum, & quem misisti in mundum Christum, dicebat aliquando Dominus. Quæ ignorantia, vel potius vesania, quàm nullum agnoscere Deum, factorem, creatorem, patrem? Discipulus sapiens in corde suo, non est Deus; quod tamen per se discere possumus naturaliter, si ad nos ipsos compareremur. Nonimus siquidem omnes, à nobis ipsis non esse, neque nobis nos esse patres, sed patre & matre genitos: Non enim eramus antequam essemus, ut fieri possemus à nobis. Deinde, scimus probè patres etiam auos, proauos ab alijs quoque esse uti & nos; & illi quodam primo, qui sit radix & origo gemmantium baccharum, ni contra naturam absque termino vltimo infinitum catur.

Psal. 13.

Aristoteles §. Physicorum: In causis essentialibus subordinatis non potest iri in infinitum. Progressus in infinitum repugnat naturæ. In natura, omnia ordinantur numero, pondere & mensura; infinita autem in ordine cogi non possunt.

D. Augustinus libro II. de ciuit. Dei cap. 5. ait, non esse hominum cogitationes, imaginari loca infinita, cum locus nullus sit præter mundum: item cogitare præterita tempora vacationis Dei, cum nullum tempus sit præteritum.

D. Augustinus libro II. de ciuit. Dei cap. 5. ait, non esse hominum cogitationes, imaginari loca infinita, cum locus nullus sit præter mundum: item cogitare præterita tempora vacationis Dei, cum nullum tempus sit præteritum.

de mandum. Sic stultum dicimus procedere in infinitum in generatione hominum, cum sistendum sit in creatore Deo, qui primum hominum produxerit.

D. Aug. tom. 9. ferra 2. Pasche, serm 41, ait Platonem libro de constitutione mundi, inducere Deum factorem Deorum facientem scilicet Deos caelestes, ibiq; sistit.

Tertullianus in apologetico cap. 10. talem Deum vocat mancipem, id est, superiorem ac potiozem, qui reliquis divinitatem communicavit. Adeo non est progredi in infinitum.

Primus verò ille, debuit esse aeternus, aut ex materia aeterna, aut ipse Deus. Quae cum ita esse nequeant, concedendum est ipsi principium aliquod & dicendum productum alio ab alijs modo. Quo autem alio quam creatione? Quis crearet rem tam sublimem è nihilo, praeter Deum creatorem omnium? Sicq; ingressus tui ipsius scholae, à teipso discis necessario statuendum & credendum esse Deum, contra Athæos insipientes. Desipiunt, qui non credunt Deum; adolescentunt, qui credere & confiteri nesciunt factorem, rectorem, motorem praegrans huius orbis vnum. O vesaniam! O insipientiam! Cernere infinitatem rerum existentium, nec arbitrari eum existere à quo solo, per quem solum, in quo solo omnia existunt? Ecce sunt caelum & terra, inquit s. Augustinus, clamat quod facta sunt: mutantur enim atque variantur. O stoliditatem! Tot tantisque potiri bonis, nec putare aliquem eorum collatorem! Porcos æmulari, qui glandinibus ventre opplentes, non aduertunt à quopiam concussa quercu sibi demitti! calorem sentire, nec credere subesse ignem! videre & audire gratum murmur deficientis iugiter rivuli, & non arbitrari aliquem esse fontem! Cernere fluxum creaturarum, nec existimare dari creatorem! Videre celebrè & magnificam fabricam, eius conservationem tam industriam & concinnam, nec credere eius quemquam architectum qui extruxit, qui conseruet, qui praeservarit à casu & ruina tot retro seculis? Concedere in corpore humano animam, ab operationibus eius manifestis; & inficiari in mundo esse motorem qui moueat, qui regat cuncta, spectando

Insipientia Atheorum non credentium Deum.

D. Aug. tom. 1. l. 11. conf. c. 4.

to ordine, & moderamine rerum omnium! Si bonum (mentis humanæ miraculum) attentius considerans, cernis rotas intertextas hæc, illarum proprio motu singulas moueri in gyrum, nulla aliam pediente, inspicias, lustras, circumspicias vt deprehensum mouens primum rotarum omnium; credis enim non posse, vt omnes moueantur ordine tam concertato & regulato, quin detur aliqua causa effectrix motorum istorum compositorum: Et cum inspicitur hæc cherrimus orbis, refertus varijs creaturis, componitur & regulatur, nunquid insania mera arbitror non esse Deum aliquem, motorem & rectorem totius logij orbis?

Ita. 40. *Leuate in excelsum oculos vestros & quis creauit hæc.*

Rom. 1. *Inuisibilia Dei à creatura mundi per se facta sunt intellecta conspiciuntur: sempiterna quoque eius virtus & diuinitas; ita vt sint inexcusabiles. Tu uidentem est Deum esse, vt nulla natio detur subterfugium, quæ non sit imbuta quadam opinione existentia, etiam si ab omnibus non sit agnitus clarè & distinctè secundum suas proprietates. Omnibus naturaliter secreta est cognitio existendi Deum, ait doctor Damascenus. D. Augustinus tom. 9. tractatu 106. in Iohannem tantam, ait, esse vim diuinitatis, vt ratione videntem possit abscondi.*

Lactantius libro 1. instit. cap. 5. *Veritatis ipsius vis est, vt nemo possit esse tam cæcus, qui non uideat uentem se oculis diuinam claritatem.*

Proclus ille Platoniceus in elementatione sua Theologica, de Deo atque diuinis subtilissimè loquitur, quamuis in multis aberret.

Cicero 1. de Leg. 2. de natura Deorum, & 1. Topica. *Nulla natio est tam barbara, nulla gens tam fera, quæ mentem non imbuerit Deorum religio, et si qualis hominibus sit, nesciat. Quis enim tam à ratione alienus, insensatus, qui ingruente graui periculo mox aduocet numen: argumentum sane in nobis impetratum à Deo cognitionem diuinitatis tantam, vt in per-*

Omnis
gens cre-
dit esse
Deum nec
vlla peni-
tus athæa
existit.

se se exerat, velint nolint Athæi? Signatum est super nos
lumen vultus tui Domine Gentilitatem igitur incredula
eam, in quo, quæ amplectitur Atheismum, clarè
repræsentat, iuuenis noster & stultus prodigus.

5. Ast mittamus Atheos, negantes principium prin-
cipiorum, potius, flagellis & pœna excipiendos quam
disputatione dignos. Veniamus ad Idolorum cultores
insensatos, qui ius honoris diuini Deo denegantes, il-
lud creaturis tribuunt. Quæ maior infantia, dicam?
an amentia, quam Idololatrarum, qui homines adhuc
superstitibus pro Dijs colunt, aut in se, si adfuerint; aut
in imagine, si abfuerint, eosque omninò sibi similes,
quoad naturam? Non potèntiores, non nobiliores se,
quantum ad communem omnium extractionem?
Quodque vesanius est, viros & feminas mortuos ve-
nerantur, in anima miserimos, flammis æternis æter-
num addictos & cruciatos? O timorem vanum, si ti-
more aguntur! O amorem vesanum, si amore impel-
luntur! O assentationem inutilem, si ad assentationem
eas creaturas Diuorum adscribunt numero!

D. Augustinus tomo 6. lib. 22. contra Faustum cap.
17. Ex desiderio mortuorum constituta sunt imagines, atque
inde simulacrorum usus exortus.

Jdem ibidem: Adulatione diuini honores delati tan-
quam in calum receptis.

Verùm super omnes insanierunt Ægyptij veneran-
tes porcos & cepas: item, colluuiem animantium, vi-
uorum & mortuorum, vt eluros, vitulos, ichneumones,
alio nomine dictos glires Pharaonis canes, astor-
gios, lupos, crocodylos, & alia multa; neque venera-
tionem ipsorum publicam profiteri, pudori, sed hono-
ri & laudi duxerunt: quin eo vsque se effundit eorum
amentia, & circumgestatas per vicos & compita vrbis
animantium istorum effigies flexis genibus venera-
rentur. Defunctis bellis suis Dijs, pectus tundunt, bal-
samo condiunt, & in locis sacris tumulant! O desipi-
entiam magnam!

O sanctas Gentes, quibus hæc nascuntur in hortis
Numina!

Psal. 4.

*Stultitiâ
idolola-
trarum.*

*1. Adorâ-
tiû viuos
non me-
liores se.*

*2. Defun-
ctis certè
dânatos.*

*Ioan Boë-
mus l. 1.
cap. 5.*

*Vide La-
ctant. l. 1.
instit. c. 15.*

*3. Animâ-
tia & fe-
ras.*

*4. Animâ-
rium effi-
gies.*

*Iuuenal.
satyr. 15.*

Non.

3. Solē &
lunam.

Nonnullam speciem præferunt recti, præ illis
solem, lunam, astra, tot lumina caelestia colunt: ut
rumi obsequio, quod præstant, radiante quam cele-
specie; potentibus syderum istorum in corpora
ora influentibus decepti; quanquã sit quoque non
renda insipientia venerari res inanimatas, homi-
obsequijs deputatas, & seruos seruorum nostrorum
cere. Denique, in genere dicendo, mancipia illa
lignorum, lapideorum, æreorum, argenteorum, aurum
non videntur vobis stultiores adolescentibus, qui
instar puellarum, necdum infantia terminos exco-
tiū inuoluunt, comunt, ornant, pectinant, fucant,
culantur suas pupas; ita curuantur, poplites flexi-
caput inclinant coram idolis; victimas mactant,

I.
Idolorum
materia,
colentiū
arguit de
mentia.

Isa. 44.

Hac fere

ex Aug.

10. 8. ser. 2.

in Psal.

93.

Psal. 93.

Tertul.

Apolog.

adu. Gen-

tes c. 14.

Josephus

contra

Appion l.

2. aut po-

tius 3.

& preces offerunt, geminantq; , credendo similes
ipsis pendere sortē suā, prosperam & aduersam
ligni cōbussit homo igni & se calefecit, reliquū autem
fecit Deū & sculpsit sibi. Curuatur ante illud, adorans
obsecrat, dicens, libera me, quia Deus meus est, qui
fitens se in opere suo agnoscere maiestatem diuinam
men melior est artifex Deo suo; ille enim huiusmodi
& causa est. Quis ignorat quod causa est nobilitatis
fectus? Quin, qui non sculpsit, præstantior est causa
di Dijs, siquidem operatur, quæ nō potest simulacra
Manus habent & non palpabunt, pedes habent &
ambulabunt. Quod magis est, ipsa bestia potest
est omni idolo; quia plura ipso potest: clamare potest
idolum minime. Non clamabunt in gutture suo,
enim est spiritus in ore ipsorum. O Deas, quæ multa
quæ stoliditas, colere simulacra, arbitrari vitulorum
nufacto aliquam inesse diuinitatem!

D. Augustinus tomō 10. ser. 9. de tempore: Simulacra
cabra colentium cæca stultitia, imò non ferenda deum
mortali manu formatum vitulum putare diuinum.
Idem alibi: Nihil tam puerile quam idola colere
nihil stolidius quam diuina legis non obedire præceptis.
D. Aug. tomō 1. lib. de vera & fælsa religione, cap.
refert Magnū illū Socratem (qui sui temporis sapi-
tissimus, aut inter sapientes primus Apollinis oraculo

est habitus) non magni aestimasse antiquitatis idola; *l. 5. instit.*
 iurando potius per lapidem, canem, hircum, quercu, *cap. 15.*
 & alia sibi primum obuia, si quando iusiurandum ab *Justin.*
 eo extorqueretur, quam per simulachra ob rationes a *Martyr*
 S. Augustino allatas. Quin suspicantur nonnulli vene- *Apol. 1.*
 no extinctum, quod renueret venerari idola (vt *La*
 ctantius Firmianus) cultum eorum sublatum volens, *S. 2.*
 vti que qui opera hominum ea solum duceret. *Quan*
 quam falsò putat Caluinus Idololatrias priscorum se *Eusebius*
 culorum non fuisse tani stolidos, vt crediderint struem *l. 3. de*
 frustorum ligneorum, aereorum, aureorum, & alterius *prop. Eu.*
 generis esse Deos suos, non potius rem per simulachra *c. 14. Va-*
 denotata: in quem nunc disputatione instituire nolo, *frustor. ler. Max.*
 neque velitari; est qui aueat eum in fugam vertere, *l. 1. c. 11.*
 mat arma quæ nobis cudit doctissimus Matthias Bos *Libello de*
 semius, Amsterodamus, in tractatu expressè in Calui- *Idolol. cõ-*
 num composito super hac re. *tra Cal-*
uinum.

11.

Amplius; An non mera dementia, Deorum plurali- *Euseb. l. 5.*
 tate credere? Meminit alicubi Hesiodus triginta mil *de prop.*
 lia Deorù, in honore habitorù; & Tertullianus scri- *Euã c. 15.*
 bit à Varrone recensitos trecentos Deos dictos *Ioues restis est*
 siue Iupiteres; omisis infinitis alijs, quorum numerum *30000.*
 si texerem, dies me potius deficeret. Gentiles verò *Deorum*
 lentes tot numina sibi inuicè contraria & pugnantia, *cenferi ab*
 an non imprudenter suam aggrauant seruitutè? Mul- *Hesiodo.*
 tiplicatione dominorù diuersorù & aduersorù, sese *Vide Lact.*
 inuoluunt labyrintho inexplicabili, non valentes om- *l. 1. instit.*
 nibus famulari; nec non periculo incurrendi quorun- *c. 16. de*
 dam indignatione, dū toti sunt aucupandis fauoribus *numero*
 & gratijs aliorù. *Nemo potest duobus dominis seruire.* Id *Debritis*
 est spontè subire tyrannidè multorù Tyrannorum, ad *infitio.*
 instar Atheniensiu, qui pridem vno eodemq; tempore *Tertul.*
 subierunt iugum triginta Tyrannorum. Est insipienter *apol. ad*
 expetere numerositatem exactorum implacabilium: *uers. Gët.*
 est appetere emunctores insensissimos; quætere nouas *c. 14.*
 sanguifugas; est subdi velle pluribus Pharaonibus; *Lud. Vin.*
 quasi tyrannica vnus barbari non satis diuexarentur. *c. 11. l. 7.*
 Deinde, ô Deus bone! quæ animi abiectio tenet i- *de cin.*
 dololatrias istos, vt subeant iugum, subdant sese hominib; *Dei.*

qua. 111,

quandoque superstitibus, sibi similibus? Senon-
 bilioribus si spectes originem terrestrem, omnibus
 qualiter communem? Hominibus, inquam, ab-
 bus, adeoque ignorantibus officia à veneratoribus
 bi exhibita, quæ remunerent? Si verò ad finem
 tentes sunt; nec valent sibi litantes eximere à fru-
 cælesti, neque ab ægritudine, neque à quouis ali-
 riculo; vti que qui se ipsos tutari non possunt;
 magis quam Nabuchodonosor præpedire pom-
 auditam suam metamorphosim, tamen si velle ad-
 ri; nec Alexander Magnus se protegere à iaculo, qu-
 quam Deus, & Jouis filius haberi vellet: neque He-
 des à vermibus sædis, interna & externa rodentibus
 nihilominus perferens se acclamari Deum; ac con-
 quenter de omnibus illis Dijs, & Deabus, quos
 merus, Virgilius, Horatius, inducunt frequenter
 cios, in certaminibus & prælijs Troianorum &
 corum; quandoque vinculis adstrictos, vt Martem
 decim mensium tempore.
 Que infania ista, idololatrare, & seruire infam-
 & fædissimis quos vnquam habuit mundus? Senon-
 vt Floræ, & Veneri? Adulteris, vt Marti, pro Deo
 habiti? Incestuoso Joui, vxoris fratri, virginū Dan-
 & Europæ raptori? Sodomitæ cum suo Ganimedem
 quos honesta familia reueret in seruos adscibe-
 bi? Quæ dementia, venerari tales Deorum faces,
 post fata? Quam opem, quod subsidium ferat? Qu-
 ni fallor, Baal tulit suis Prophetis, qui importun-
 moribus ad raucedinem vsque sese dirumpentes
 spendio vitæ didicerunt bellos Deos istos imbeci-
 res mortuos, quam dum viuerent. An non ar-
 inniti, sperare auxilium è medico, qui sibi ipse
 nescit? Quærere auxilia, ab eo, cui arduum se-
 protegere? *Ficulnum praesidium ficulnum auxilium*
 secus, quorsum famulis suis, imò sibi ipsis in ne-
 tate constitutis non opitulantur? *Surgant & opul-
 tur vobis, & in necessitate vos protegant, dicitur in
 teronomio. Si filius; De es si tu es Christus, saluum
 temetipsum & nos; obijci posset.*

Dan. 4.

Dan. 3.

Justin.

hist. lib. 11.

post me-

dium.

Act. 12.

Dij, tales,

fugas,

mortes, &

vulnera,

perpessi

apud Poë-

tas legun-

tur. Venus

apud Ho-

merum

Iliad. 5. à

Diomede

vulnera-

tur.

Et apud

Virg.

Aenei. 2.

Apud

Tertul.

apolog.

aduers.

gentes c.

14. 14.

3. Reg. 18.

Vide a-

dag. chili.

17. Cët. 7.

Ficulnus

pron. ex

Theocri-

to, In Er-

gatinis fi-

culnum

praesidiū.

Luca. 23.

Præterea, quis non demereret infaniam colentium
 simulachra in quibus dæmoni? Tantæ id est prudentiæ,
 quantæ quætere ac præstolari superpetias ab hoste iu-
 rato; ac si Romani peterent opẽ ab Hannibale & Car-
 thaginensibus; barbarus & infidelis a Christianis; A-
 thenienses crederent, & spem collocarent suam in
 Philippo Macedone; ac si Catilina, Verres, Marcus
 Antonius expererent Ciceronis patrocinium in suis cau-
 sis; ac si agnus balans & tremulus confugeret sub præ-
 sidium & tutelam lupi; gallina læcessica securitatem sibi
 quæreret sub alis milui: ut enim Carthaginenses impla-
 cabile odium fouebant in Romanos, & ut ait quidam, *Nullus*
amor populis, nec fœdera, sine pace, sine inducijs *Virg. 4.*
Eneid.
 flamma ferroque insequabantur; nec aliud quærebant
 quàm ut derastrum florentissimum Romanum Imperium ad
 suos transferrent: aut sicuti Cicero, aureum illud os, au-
 reum dicam? imò potius torrentes aureos fundens elo-
 quiiq; Latine, tres illos facinorosos pro meritis suorum
 scelerum excipere capiebat: aut uti natura indidit fatale
 quoddam bellum cordibus lupi & milui, in agnium & gal-
 linam animantia cicura & infirma; ita apostatici illi spi-
 ritus, non valentes attingere ad Omnipotentem, effera-
 tem impetunt eius imaginem, hominem; nec immortale
 suum odium deponunt unquam. Atque, tametsi conceda-
 mus, malignos illos spiritus (impossibile) nostri com-
 modi tam amantes, quàm constat aduersarios; est nihilo-
 minus vefania enormis eos venerari, aut ut deuincian-
 tur, aut ut placentur. Etenim famulis suis opitulari aut
 fauere; rursus despectoribus suis non nocere non va-
 lent, nisi per Deum verum & solum ipsis liceat; similes
 canibus vincitis, qui mordere nisi soluti nequeunt; uti
 legitur in ærumnis Job. Porro, quemadmodum Deus
 nonnulla animantia produxit, tam noxia, & nocendi
 cupida, ut si facultas responderet prauæ propensionis,
 nullum animal cicur & domesticum turum esset in
 terra; aut tam imbecilla & infirma, ut absque negotio
 ullo superari & extingui queant, ut sunt scorpiones,
 aranei, & serpentuli quidam, nunquam ferientes quin
 mortem inferant, sed qui facillimè perimuntur &

Virg. 4.
Eneid.
Virg. 4.
Eneid.
 ex Salu-
 stio notis-
 simus.
 Verrem &
 Marcum
 Antho-
 nium eun-
 demque; Ca-
 tilinam
 famosissi-
 mos fece-
 runt Ci-
 ceronis
 inuicti-
 us

Dæmonum
 imbecil-
 litas.

contulcantur: ita pater ille misericordiarum, caritatem habens rabiem, & truculentiam ferocem in fratrum & effratorum molossorum, tantam, ut restringerentur, oppidum perirent omnes homines: ita constrinxit, & arctissimè undique vinciuit, ut etsi internè ardeant, ferueant, despiciant delectatione feruido nocendi nobis, arcum non possint, quam Deus fræna laxet.

D. Augustinus to. 3. libro 11. de Gen. ad litteram 22. *Hoc Deus per sanctos Angelos facit illo opere potentia quo creatas naturas administrat, subdona vult Angelos malos, Angelis bonis, ut malorum in precepto non quantum nititur, sed quantum sinitur, possit.*

Idem to. 3. l. 2. de ciu. Dei cap. 23. in fine: *Sicut mali homines in terra, sic etiam illi non omnia que volunt facere possunt, nisi quantum illius ordinationi obtemperatur, cuius plenè in dicta nemo comprehendit, iustitiam apprehendit.*

Idem tom. 8. in psal. 96. *Princeps demoniorum a se vindicare non permittitur, sed tantum facere permittitur. Nam & iob tentare voluit, & in potestate qua fuit, & nihil faceret, nisi potestate daretur.*

Idem tom. 3. libro de Agone Christiano cap. 1. *nam sub Deo sunt omnes sancti Angeli, multo magis illo sunt omnes prauaricatores Angeli, quorum princeps est. Non meministis petijisse facultatem in euangelio, ingrediedi, quin, in gregem porcorum mitti nos (aicbant) mitte nos in gregem porcorum.*

Luca. 8.

Apoc. 7.

Psal. 104.

Gen. 37.

Nolite tangere Christos meos. Quemadmodum iacobis Esau, impatientia tabescens, quod iacob minor præuentione surripuisset patriam benedictionem primogeniturae annexam, & iurata fratris corde stricto ferro insequens, potissimè cum à Mesopotamia armentis & gregibus diuici, redeunti iter præcipit.

gestiret; ei ne in minimo nocere potuit Deo non per-
mittente: & sicuti Saul pari inuidia stimulat in Da-
uid successorem, & mortem toties ipsi molitur nihil
effecit, Deo omnes ipsius conatus eludente, & expe-
ctationem in nihilum reducete: ita mystici illi Elau,
Deo reprobi, multa subtiliter & vanè machinantur in
veros Iacob, potitos benedictionibus quæ ipsi depe-
rierunt; & projecti Saulis à facie Domini amulatione
tabidi, excogitant noua, innouant prisca stratagemata,
quò inuoluant & implicent Dauides, futuros suc-
cessores (gratia Dei) ipsorum coronis, deperditis, in-
gratitudine sua; Quia vidit hominem ascensurum unde
ipse deciderat, vidit & inuidit, cecidit & eiecit, dicit qui
dam Ecclesiæ Pater; ast in vanum cælum & terrâ mo-
ueant & inuertant, vt noceant nobis, n̄ Deus numellas
soluat, nunquam offendant; nequeunt nisi facultate
à Deo accepta; non possunt, imò nolunt opitulari suis
cultoribus, q̄ sint infestissimi humani generis hostes.

*D. Aug.
10. 10. ser.
10. de re-
sur. Do-
mini.*

Concludamus cum D. Gregorio: Formidari ergo non
debet, qui nihil nisi permissus valet. Quod si aliquando,
vna vice pro millibus famulis suis auxiliatur permit-
tente Deo; vt postmodum grauius noceant: sicuti au-
ceps fistula dulciter canit, vt volucrem visco oblinat:
vt venatores prædam in via exponunt, vt feram præde
inhiantem illaqueent: vt piscatores hamum esca ob-
ducunt, vt piscem aducent: vt venefici calicis oras
faccaro melloq; obliniunt, vt gypso enecent: vt Sinon
iurat in Troianos, vt eos in manus Græcorum tradat.

*D. Greg.
10. 1. l. 2.
Moral.
c. 6.
Virg. l. 2.
Æneid.*

Aut vlla putatis

Dona carere dolis Danaum? Sic notus Vlysses?

Quicquid id est timeo Danaos & dona ferentes.

Denique, & verbo vno, quod euidentiùs delictum,
quam creaturas omnium vilissimas colere, spectare
peccato eorum? Infelicissimas & miserimas si confi-
deres eorum pœnas tam intolerabiles quam intermi-
nabiles? Imò (salua vestra reuerentia) ceu numen reue-
renti statum seu crepitum ventris, vt narrat S. Cle-
mens?

*VI.
D. Clem.
ad Iacobum
Adel-
phorei. l.
6. recogni-
plin. l. 1.
cap. 7.*

Silentio lubens prætereo nunc fœdas, quas patrar;

N 2

info

in solentias, modò diebus Baccho sacris, modò
turno, modò meretrici Floræ, alias in festis fugi-
(vt vocant) veie fugalia pudoris & honestatis, inhi-
gustinus; & alijs multis festis, dicã: an pestibus pu-
sacriligis; pudendis impudicis & scurrilicibus
pletis; pertranseo nunc leuiter, de his latius dicitur
postea, in illud, *Dissipauit substantiam suam vniu-
xuriose.*

*Aug. 10. 5.
1. 2. de ciu.
6. 6.*

¶ 111.

Quid? Nonne veie adolescentes & inconsulti-
lorum culto: es isti, qui ad summum iugē stoliditatis
stigma, offerant quandoque Hecatombam, nec
molant boues centum sacrificio vno compen-
Dijs? Nonnunquam rati Numina sua non carere
ta & propicia eade truenta brutorum; victima
crudelē, ô Phalaricam deuotionem! potioribus
suis homines ipsos; quin quandoque iugulant con-
niones in victimas propriam sobolem; de quibus
postea filius Itaque merito, ratione tantæ demer-
& stoliditatis, possumus etiam Ethnicos interpe-
per adolescentiorem *Iudaicum populum sententia
denia legis fecit; Gentilem paganitatis stulticia re-
iuniorē, ait Chrysologus.*

*Chrysser.
5 de Exod.
Adolescē
tore pro-
digo, etiã
denotari
hereticos.*

6 Supradictis cōtēnis quoad Gentiles idolo-
re deo nunc ad ea quæ spondi haud intacta
cturum, nempe, vt heretici designari quoque
per hunc adolescentem Atat, vereor, Auditores,
cursus mei prolixitate abutar patientia, hu-
que vestra. Verum bono estote animo, si vel modico
aure dignemini me placida, expediam opprobri-
supereft dicendum. De vobis itaque, ô heretici fratres
(nec alio vos compellare queo nomine, enim uero
gratia Dei gremio matris Ecclesiæ continear. Ro-
na, vos vero exietis, & eiecti sitis, prout prodigium
mo quondam egestus est paterna; non ideo sublat-
& obliterata fraternitas prisca generalis: equidem
stis creatura Dei vt ego; homines, vt ego; regenerati
ue renati in Christo, vt ego; Christiani, vt ego; ac
Catholici, vt ego; fratres vos cōpello, tãtũ fratres

or nostri prodigi superciliosè de dignetur sub finè Eu-
 angelij, cū vocare fratres; parès verò vult fratè dici, *fra-*
ter tuus reuixit frater tuus inuētus est de vobis. inquam,
 fratres hæretici, interpretandus venit hic adoleſcens,
 Possunt, inquit S. Auguſtinus, dici filij mali etiam hæretici,
 qui ex eodè Euangelij semine & Christi nomine procreati.
 Porro, quomodo ne dicam nunc, & quare defeceritis à
 patre nostro communi, dico, patre patrum, Pontifice
 Romano, ne effusam vestram & incaſtuſam vitam
 perſtingam, qualis fuit nostri Prodigi; inſtitens solū
 modo voci adoleſcentis, dico, si secundum ætatem ſu-
 matis, vos igniores & posteriores catholicis; licentio-
 ſam vestram ſynagogam, recentiorè Ecclesia Roma-
 na, vera filia obedientiæ Ieſu Christo Est Ecclesia Ro-
 mana ad inſtar annoſæ, & à ſenectute reuerendæ ma-
 tronæ, humiliter grauis, & grauiter humilis; vester cō-
 uētus ſimilis est cōmptræ adoleſcentulæ pellici, ita est,
filia veſtra compſitæ, circumornatæ vt ſimilitudo templi;
 inſtructæ ſunt & mundo muliebri ornata inuentio-
 nes veſtæ, vt idolum ſani cuiuſpiam, concedimus: ve-
 rùm vniuerſa ſunt fucus; formoſa videntur, at ſpecies
 iſta leuis, inconſtans, inutilis eſt, & quæ ſalutem vobis
 non adferat. Sermōnis autem ſimplicitas, qua regi-
 tur veritas Chriſtiana, morū noſtrorū ſimplicitas gra-
 tiam nobis cōciliabunt coram vero Ieſu, vt quondā
 panniculamenta & lappæ, veſtimenta tūca, & calcea-
 menta lacera Gabaonitorum ſaluti cōſuluerūt. Chri-
 ſtiani Catholici ſunt vobis antiqui dierū, ſunt maiores
 veſtri; vos Chriſtiani hæretici, eſtis nouella plantationes;
 eſtis, *in iuuenſe veſtra*, eſt enim & inſipienti: ſunt vobis ad-
 huc fatuæ plumæ (vt aiūt) multis retrò ſeculis ab ortu
 noſtro lucè hanc ſubijſtis. Seniores ſumus, vos adoleſ-
 centiores. Sumus ſterilis, tandem ſecundæ ſætus pri-
 mi, prima germina virginittatis eius; vos poſtremi, &
 quali abortiu. Nōs, fructus verni, vos autumnales, &
 gelidæ temporis fruges. Pronati ſumus æſtate amœna
 ætatis ipſius; vos, rigidæ, ſanctæ, moroſæ hyemis pro-
 les: ſumus merum generoſum & defœcatum; vos vina

vid. Hier.
 in ps. 143.

Psal. 141.

noua, & turbida: Denique, ab omni tempore sumus vos ab heri & hodie. Truncus semper supponitur baccas; vitis ante palmites; matrix ante fetum. Est truncus permanens, Catholicus; vinea Domini Sabana; matrix nostrum & vestrum; estis rami inuiles; palmites infugiles; adulterini, & deficientes a si de matre vestra: sumus ergo priores vobis, seniores vestra adolescentiores.

Aur, si nobis seniores esse contenditis; exhibetis stirorum antiquitatem; retrocedimini, recensimus vestrum, & originem primam. Quaro cum magno illo Tertulliano, o rami syluestres, baccæ emortuæ stirpes emarcidæ, qui estis, vade, & quando aduenturo tempore?

Tertul lib. de præscript. *Qui estis vos, unde venistis: ubi tam diu latuistis?*

Optatus l. 2. contra Parmen. *vestra cathedra nem ostendite.*

D. Augustinus contra Donatistas libro 3. de baptismo cap. 1. *Vnde Donatus apparuit? De qua terra genuit? Ex quo mari emerit? De quo calo descendit? Quotum intercessit tempus, o Lutherani, a quo cooptu sumpsistis in Luthero vestro? apostata? vos Caluini in vestro Caluino, loquaci? Et sic de cæteris vestri libris, aut prædecessoribus: à quot diebus; postquam quidem adhuc recessi, lucē subijstis? Prodiit & canis & scrobibus tenebrosis, vestri cerebri tenebrosi, & gma vestri, intricadis popularibus? Tot ferè & fluxus dies, quot annorum sumus, aut circiter. Ecquis Lutherus vester, o Lutherani? Homo nouus; nuper ignotus. Homo nouus Arpinus, ait quidam, qui Rempublicam habet scilicet; neque terrore neque gratia commotus. Vah Heliam Germanicum, quem Iupiter in caelum Deorum admisit. O nouum Paulum! Quis generatus Caluinus vester, cum suis discursibus phaleratis, loquitur? Homo nouus, adolescentior. Astruimus de omnibus, hætenus ne quidem solo nomine notos fuisse; neque maioribus suis æstimatos. Noui*

anteq; venerunt quos non coluerunt patres eorum. *De Nautē*
 Navius apud Ciceronem: Oratores novi, stulti, adole- *vide At-*
 lescentuli labefactarunt Rempub. Quia, si libuerit se *lū Gell l. 1.*
 mores esse, estote. Diabolus, qui ab initio aliud nihil *Noct.*
 præstitit, quam mentiri, *Mendax enim est ab initio, vti Att. c. 24.*
 vos; *Et in veritate non stetit, vti nec vos; estq; Patriar. Ioan. 8.*
 cha vauertalis omnium hæresiarum, impostor, &
 mendax, vti & vos; à quo réporre est? Et Christus, caput
 omnium nostrum Catholicorum, quanto tempore
 stetit? Aresignanus vester, quantumuis eius ætatem
 protendatis, non est prior & antiquior primo die mū-
 di, quo Deus primam illam lucem creauit. Noster autē
 æternum stetit *Egressus eius ab initio, à diebus æternita-*
 tis. *Ante solem permanet nomen eius.* De ipso loquitur
 per Vacem Pater: *Ante Luciferum genui re. Ab initio*
ante secula creata sum. Nondum erant abyssi, & ego iam
concepta eram. Non retrocedatis, quin Christum Iesum
 authorem fidei nostræ & parentem, non inueniatis
 semper priorem & antiquiorem suscitatore vestrorum
 errorum, diabolo. Catholici ergo, seniores; hæretici,
 adolescentiores sunt Estis vos, ita est, *noiuissimi viro-*
rum; nouella est doctrina vestra; nostram profitemur
 à multiv annorum centurijs. Quotusquisque vestrum
 dicat & fateatur, quod de seipso efferebat reprobus
 Saul: *Nunquid non filius Iemini ego sum de minima tribu*
Israel, & cognatio mea nouissima inter omnes familias de
tribu Benjamin? Etiam Calvinistæ, ita hæretici nostræ
 tempestatis, minimi estis, de minima stirpe hæretico-
 rum: sectæ vestræ (ò huguenortæ) nouissimæ sunt, &
 minimæ de tribu Benjamin; de conciliabulo se-
 ctariorum, verè Benjamin allegoricorum. Benjamin,
 Rachelis postremus fuit filius; hæretici nati sunt &
 venerunt nouissimi ab Ecclesia. Benjamin dictus est
 matri *Benoni*, id est filius doloris, quia maximis in
 angustijs & doloribus eum peperit: sic hæretici,
 non prodierunt in lucem quin acerrimis doloribus
 disfruciarint matrem Ecclesiam. Benjamin, nal-
 dens, mortem intulit (inuoluntariè licet) for-

*Mich. 6.
 Psal. 71.
 Psal. 109.
 Eccl. 24.
 1. Reg. 9.
 Gen. 30.*

mosæ Racheli: hæretici, similes viperis, sponte
 luntariè, adeoq; non sine crimine scèdè dilacerant
 extinxerunt charam parentem in nōnullis orbis par
 tibus. Jacob æger decumbens & fato proximus, vocat
 Benjamin lupum rapacè: quid aliud hæretici qui
Gen. 49. *transsecus lupi rapaces.* Jacob vicinus morti prædixit
 iam in mane rapturum esse, vesperi diuisurum spo
Mat. 7. vos hæretici, mane & summo diluculo dogmatum
 strorum què non spoliastis? Cuius tēpli, sacra & ar
 ratorij non rapuistis opes? Quorum altarium, tan
 noui Nabuchodonosores, tanquā Antiochi relin
 ti, & Dionysij siculi ab inferis reuocati, non tulistis
 ripuistis, prophanastis ornamenta & vasa sacra? An
 monasterio viri o abstulistis substantiā suā? Quas
 virginum velatarum, & Deo sacratarum contumelias
 se non rapuistis pudicitiam, etiā in fanis & locis sac
 quandoque, vti quondam Ajax Cassandræ Troianæ
 tēplo Palladis: digni sane, pari perire fulmine? An
Virg. 1. *provincia non tulistis spolia?* Quorū animas nobis
Asin. Or. *in lib.* *fulistis; nō nobis, sed vero pastori Jesu Christo? Ben*
Tert. de *min crudelēs! Lupi rapaces!* Faxit Deus sicis tan
prescript. *Beniamin sub sinè: Ex lupis oues: ex miluis, columbis*
ut pacem *ut inam vespera & finis vestrorum & vestrorum aduentus*
receptur *ut spolia vestra (conuersione & miranda metamorpho*
Marcion, *si vest. ūm) nobis, vti que nostra, restituerentur aut*
si quos *vestra signanter, & illa, aut alia earum vice, qua*
perditio *ditæ & extirpate vobis & ipsis rapuistis ex ouibus*
ni erudit *Christi. O Beniamin! o sectarij, prisca & neoterici*
ser. eccle *mines tamen vt Beniamin nouissimo loco nati! Ellæ*
lia resti *fontè virgines illæ fatuæ, quibus etsi essent lampades*
tuere. *non erat oleum, quæ nouissimè venerunt, & ab ip*
Mat. 25. *sponlo exclusæ fuerunt à nuptijs, de quibus Dominus*
in Euangelio? Quis scit an de vobis non intenderet
qui Dominus? Nouissimè venerunt & reliquæ virgines
Dicuntur fatuæ, neque vos sapitis. Iudicio iunctæ fu
runt prudentibus, ast postea separata; ita & vos pro
cipio per baptisma nobis coniunxistis; sed postea
dum nouum condidistis orbem.

Gen. 49.

Mat. 7.

Virg. 1.

Asin. Or.

in lib.

Tert. de

prescript.

ut pacem

receptur

Marcion,

si quos

perditio

ni erudit

ser. eccle

lia resti

tuere.

Mat. 25.

1. 100

1. Ioan. 2. *Ex nobis prodierunt sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum.*

1. Tim. 4. *In nouissimis diebus discedent quidam à fide, attendentes spiritus erroris*

D. G. eg. c. 1. lib. 20. mor. cap. 9 in illud Iob. *Nunc autem derident me iuniores tempore: Omnes haeretici, et àt et vniuersali Ecclesia sua comparati iuniores tempore congruè vocantur, quia ipsi ab ea, non autem ipsa egressa est ab illis.*

Nihilominus, è dolendum spectaculum! turba cānarum & iuniorum inconstantium rapi & obtineri se patiuntur à nouis istis Veneris cultorib. deferētes (nouitūque, & nouitatis cupidi) venerandā antiquitatem, vt amplectantur linguacem nouitatem. *Miror quod sic tā cito transferimini in aliud Euangelium, quod non est aliud. O vt verum est Latinis receptum prouerbiū; Natura hominum est nouitatis auida! vt verè, potius propheticè quam poetiè cecinit magus ille Homerus libro primo Odyssæ:*

Gall. 1.
Hominū
natura no
uitatis a
uida.

Cantio enim hac hominum est longè celeberrima vulgò

Et gratissima, quæ superrima venit in aures.

Cornelius Tacitus l. h. st. *Facilis ciuitas ad credenda,*

accipiendaque omnia noua

Seneca l. 3. Rhetoricæ suæ: *Acrior enim cupiditas ignota cognoscendi quam nota, repetendi. Hoc in hisirionibus, hoc in orationibus, hoc in omnibus denique videmus. Regibus accidere, ad noua homines concurrunt ad noua adueniunt, adeo vt quicquid insolitum est in turba, etiam notabile est.*

Quint. l. 3. de Ponto. *Est quoque cunctarum nouitas gratissima rerum.*

Tit. Calphurnius Ecl. 7. *Vilia sunt nobis quacumque prioribus annis*

Vidimus & sordet, quicquid spectauimus olim.

Conciones nouellæ, discursus nuperi, blandiloqui & demulcentes, tanquam musæ & choræ nouæ, ab heri & hodiè compositi, modò placent, arident, delectant,

Antiqua
nouis præ
feruntur.

Ouid. de

Vot. Sall.

Orat. in

Cicer. in

coniu-

rationem

Catiline.

Fuit Pale-

phates

scriptor

quidam

fabulosa-

rum nar-

rationū,

quæ ad

historias

trāsferre

bat.

Arist. l. 2.

Politicor.

Plato 7.

de legib.

stant, vt nihil magis, celebrantur miro modo, adeo
veneranda antiquitas doctrinæ catholicæ sortem
remittatur. Mirum, quod quò antiquior sit generis
vestri nobilitas, ô Nobiles, eò plurius eam ætate
tis.

*Si genus excutias, iactatis crebrò, Equites ab ætate
longa, Vsq̄ue per innumeros inueniemur auos.*

Mirum, quod etiam Romanis dici nouum hominem
Nouus homo Arpinas turpe & infame duceretur, quod
exprobratum aliquando fuit Ciceroni sapius, quod
fertim à Sallustio nobili Romano, qui eum crebro
minem nouum Arpinatem; nouiter in ciuem Romanum
adscitum obrudebat: dogmata autem nouorum
istorum Palephatarum falsidicorum, eò esse acceptiora,
quo conspiciuntur recentiora; Catholica uero doctrina
luna ipsa ferè uetustior, eò contemptibilior habetur
quò antiquior. Quæ ratio ista; totis consuetudinibus
obseruabuntur, & sacra tecta custodientur præter
præcepta præca, leges, mores Prouinciarum, uerbum, oppo-
ritum; nec usquam ab ipsis detrahi quicquam per nouorum
introductionem feretur (vt Aristoteles & præceptor
Plato suadent & monent seruari, nec quicquam
quam leuiter immutari); eò contra præca fides, præca
religio à Iesu Christo manans, mores, usus, ritus, leges
& constitutiones antiquæ Ecclesiæ, ab Apostolorum
traditionem usque ad nos deuolutæ, per præcipuum
animo & temerè heri aut nudiustertius in lucem pro-
deuntem, mutabuntur, remutabuntur, alterabuntur,
mutilabuntur, supplebuntur? Appositè profecto, in
in pretio erunt uetustissimi nummi uindicque derolli-
midiruta pyramides antiquæ, sermo. Latius præca
Ciceronum, aliorumque similium; doctrina autem
præca Catholica sola aspernabitur? volumus in sermo-
ne, & non in instituto uitæ redolere honorandam
tustatem Pluris siut dudum exercitati in bello dicitur
quam nouelli; veterani milites, quam tyrones, utique
aptiores consilijs dandis, & studio cõseruationis con-
porum: in causa uerò fidei, salutis aut perditionis æ-

nae animarum, nouissimi, nouelli ministri praeferen-
 tur & exaudientur Vina antiqua & defaecata iudican-
 tur praestantiora & salubriora, adeoque auidius ex-
 pectata nouis, & heri expressis (etiam si noua sapore
 praualere videantur.) *Nemo bibens vinum vetus statim*
vult habere nouum, dicit enim, vetus est melius, inquit Do-
minus: panis hesternus reputabitur ad sanitatem fa-
cere magis, quam recens furno eductus: anima autem
exquirentur doctrinae recentiores, dogmata nouiter
et rotulari expressa. Occasione stellulae nouae Arctu-
rum siue visam antiquum & fidem nauigantium du-
ceri mittet Naucletus. Adueniente blaterone nebu-
lone, & nefarie prorumpente in antiquam fidem, om-
nes cum stupore & admiratione clamabunt; Hem,
Qua est haec doctrina? Si aequum est, iudicate.

Luce 5.

Act. 17.

Virg. 4. Aene. Quis nouus hic nostris successit seclibus hos
pes?
Quem sese ore ferens? Quam forti pecto-
re?
Credo equidem (nec vana fides) genus esse
Deorum.

Si nouitatis amor, o Auditores, potissimum in cau-
 sa religionis, vitio & noxius non esset, doctissimus
 scriptor Plutarchus non referret, ceu quid summo
 honore dignum, de nobili & generoso Amilio Paulo,
 Romano, quod assumptus in numeru sacrificoru, quos
 Augures vocabat, e quorum re erat per volatu & gar-
 nitum auu, per signa aetis, & praesagia caeli de futuris
 diuinare; totus fuerit in discendis & obseruandis riti-
 bus & moribus muneris istius, a maioribus traditis,
 Et nihil noui moliebatur. Et patronus Musarum Moe-
 cenas nunquam diceret Augusto Caesari. *Eos qui in*
Diuinis aliquid innouant, odio habet & coerce. O, vi-
 nam hac nostra tempestate reuenirent & renalce-
 rentur legiferi prisca! O vitiam Rectoribus omni-
 um Rerumpub. idem esset animus qui Lacedaemonijs
 de quibus dicitur: *Non patiebantur quemquam prisca peregrina*
mutica modum egredi. O Deus, utina nobis reuixissent, religione
 Epha. reiecta.

Plut. to. 1.

vit. in Ae-

Paulo.

apud Di-

lib. 52.

Vide Val-

Max l. 1.

c. 3. tit de

reiectione

Et Plat. l. 4 de Rep. post inuicem Plur. 1. mor tra. de inst. Laconic. Timoth. Milesius, teste Suid. da addi dit. 10. & 11. chor. dam.

Lact. l. 1. inst. c. 2. Philostr.

*Cic. l. 1. de Natura Deorum. * Valer. Max. l. 1. cap. 10.*

Ephori prisci, qui cytharædum acriter multatus Terpandrum; aulædorum sui seculi facile principum heroicorum facinorum Magnatum Vatem; cytharædum spoliatur; & palo publice affixerit ad ignominiam non quod seditionem suscitasset, sed dultetium aut patricium patrasset; non quia perfidus in patriam, propter quod uis aliud crimen atrox; sed quia (ut res Plutarchus) cytharæ ad alternationem & frequentationem uocis ampliolem, præter solitas & ordinatas chordas uniceam addiderat. O si nobis remitterentur Ephorus iste, qui (personante Timotheo peritio) cytharædo modulos in cythara, in uentore decimæ & decimæ chordæ, ut propositum præmium in diebus adipisceretur) arcepto cultro quæsiuit ab eo quæ te, sub aut de mallet rescindi fides, quæ septem tantum solitum excederent: O si nostra ætate resurgerent patricii illi, quibus omnis nouitas summè exosa? An eos omnes qui contendunt cytharam præscæ doctrinæ Catholicæ renouare, adijciendo acerrum nouum articulorum, ceu toridem nouas fides, nouas & ceteras; nunquam hæcenus auribus Catholicis audire uenturos sibi meritò, ne palo uel cruce cum noua doctrina, uti quondam Terpandri cythara affigetur; etenim hoc loco periculù non est longè euidens & maius. O si hac luce denuo frueretur primi illi Athenienses, qui urbe eiecerunt, & in exiliū egerunt Protagoram Abderitem, quod proposuisset quæstionem inuolutam quasi dubius; An scilicet Deus esset: ab egerent etiam Diagoram Milesium, communiter dictum Atheum (ut scribit Cicero) & talentum promiserant qui proscriptum perimeret, quod atheismum nouum cepisset diffundere Athenis. Idem, * Socratem damnauerunt, quod nouam religionem introducere uidebatur. Inueniam renasceret lex ista Locrensiū, quæ uelut (ut refert Demosthenes, dum persuaderet Atheniensibus non admittere leges Philippi Macedonis) ut cuius omnis nouam legem & religionem introducere uolens, exponeret, promulgaretque eam publicè in concione, in quo in collum iniecto, ut si non legitime minimè admittenda deprehenderetur, ocyus suffocaretur.

ferretur: utinam reuixissent Principes Locrenses, qui an-
 maduerunt in viantem, quod appellens quæhisset *mor. tra.*
 quid nouarum rerum ferretur ibidem, prout narrat de Curio-
 Plutarchus! O si vita deuud donarentur sapientes illi *sitate.*
 nouitatis hostes, non plantarent in medio nostri Athe-
 ismum noui nostri Protagoræ & Diagoræ, uti faciunt!
 O si concederetur mihi: reuocare vos ab inferis, &
 prisci, repellendis his nouitatibus curiosis! Interim,
 quia non placet diuino numini suscitare Principem
 eiusmodi, iuratum hostem pestilentis nouitatis hære-
 sium, obsecro vos, Auditores, per salutem vestram, ut
 cum adolescentibus illi, neotericis, nouitij, concionator-
 eculi, ministri illi noui, cæpetint aures vestras demul-
 cere, memineritis doctorum à S Petro: *Veniunt in no-*
uissimis diebus illusores. Memineritis vetuisse Deum in *2. Pet. 2.*
 lege Mosæica, audiri tales deliros *Si surrexerit,* ait Do-
 minus, *in medio tui propheta, qui dixerit se visionem vel Vinc l ad*
somnium vidisse, id est, uti exponit Vincentius Lyri- *uers. ha-*
 us, doctor grauis & antiquus, Si quis constitutus Do- *res, prope*
 ctor in Ecclesia, existimatus ab auditoribus docere *init.*
 per reuelationem quæ docet, & pridem signa demon-
 strarit & iudicia boni vel mali euenturi, *accideritque*
quod prædixerat (loquitur de quodam magno magi-
 stro inquit idem Vincentius) ut videatur à sectatori-
 bus suis non solum humilia & humana cognoscere,
 sed etiam præcognoscere & præuidere posse transcen-
 dentia cognitionem hominum; quales habiti fuerunt
 & acclamati à discipulis Valentinus, Donatus, Photi-
 nus, Apollinaris, alijque eiusdem fatinæ; *si dixerit,*
Prophet a isto, Eamus, sequamur Deos alienos quos non
nouisti, & seruiamus eis, id est, secundum eundem Vin-
 centium, credamus & sequamur errores exteros, no-
 uos, inauditos; quid addit Deus pro periodo finali
 discursus istius parvgerici? *Non audies verba Prophetæ*
eius, aut somniatoris. Memineritis quoque Apostolum
 S. Paulum monere serid suum Timothæum; *Deiitas,*
inquit, profanas vocum nouitates, & oppositiones falsi
uominis scientie. Sibi charissimos etiam Romanos, ut
 obseruat & fugiant eos qui seminant dissensiones, *1. Tim. 6*
 ver-

verba offensionis, qui doctrinam Apostolicam redolent. Imitamini Romanos primos, initio gentis Romæ, de quibus eruditus quidam scriptor ait:

Nulla cura fuit externos querere Diuos,

Cum tremere patrio pendula turba sacro.

Proper l. 4

eleg. 1 ubi

laudat i

nitia cres

centus Ro-

ma.

Actior. 17.

Si quando auditis garrum aquilonarium illud volucrum, dicitote cum Atheniensibus: *Quid fecit tor verborum hic vult dicere?* vel ut verti. Et aliam paraphrasi, *spermologus*, id est, *rabula*. Nonorum dicitur *videtur annuntiator*. Obturate aures, ut res suas cera occlusit contra Sirenes, & aspis obpresentiens carmina; ne fallaci eorum voce, & cantum suauitate allecti sopiamini. Et sicuti Lapæus lyffes, se ipse alligauit obrufis cera auribus, maluit, ne audiens Sirenum cantum periret; ita vos, stringite, alligate carina Sancti Petri: & a deceptoribus obrudite: *Cantica Lyra tua non auis*

Amos 5.

Galat. 1 Licet nos, aut Angelus de celo euangeli-
vobis, praterquam quod euangelizauimus vobis, non
ma sit. Licet nos, id est, et si omnis Apostolorum chorus
anathema, id est, sit separatus, segregatus, exclusus.

Sic Lyrensis loco supradicto. Vas illud electi gentium magister, tuba Apostolica, totius orbis fecerit uero celestium secretarius, phoenix ille facti Apostolorum, clamat ad omnes, & clamores suos genat semper & ubique; per litteras, quod si quis ad doctrinam nouam, Euangelium nouum, cuius auctor essem ego, vel Petrus, vel Andreas, sine Petrus, imò senatus totus Apostolicus, quin Angelus de celo, totus sanctus, omnino beatus euangelizabit secus, quam nos, anathema sit. Quamquam rariæ molestæ, muscæ illæ importunæ (scilicet heretice) strepant & coarcent ad aures vestras, dicentes: *Reuertere quod pridem sectabamini: tenere, quod nuper pellebatis, nunc à nobis illuminati, edocti, et patrum, deposita maiorum sileant; hanc nouam sententiam, totè veritatem, ne fidem adhibeatis; dicite: Cantica*

Sic exponit Vinc.

Lyr. lib. aduersus heres.

Amos. 5.

ta tua non audiam. Ne sequamini Athenienses quosdā, Act. 17.

quorum omne studiū in audiendis, recēsendisque cu-
riosē nouitatibus vertebarur Reueremini uetustatem
fidei Catholicæ; sit uobis semper suspecta nouitas.
Quam scētamini antiquitatem in multis alijs & uene-
ramini, ne contemseritis in causa fidei. Si nouella ali-
qua contagio, non iam poetiunculam tantum, sed totam
pariter Ecclesiam commaculare conatur, tunc prouidebit
Christianus Cathol. cus ut antiquitati inhæreat, qua pror-
sus iam non potest, ab ulla nouitatis fraude seduci. Inter
roga patres tuos & dicent tibi seniores tuos & annuntia-
bunt tibi. Ne praebeatis aurem, Auditores, nouis istis
adolescentibus, nouissimē aduenientibus (allegoricē
denotatis in nostro Prodigio) sed ex portectis auribus
audire doctores illos Catholicos, uetustissimos & gra-
ues, boues illos lassos, forius figentes pedem, non uirulos
illos lasciuientes, Petestate iuncti Sanctæ Ecclesiæ Ro-
manæ, columnæ firmæ & immobili uentatis, uti Vlyf-
ses, arbori nauis; dicite, repetite frequenter ore & cor-
de cum S. Hieronymo: Illam senex tenebo fidem, in qua
puer natus sum.

Cicero l. 2. de Diuinatione: Maiorum instituta tuori
sacris caremonijs que retinendis sapientis est
Aristoteles Rhet. ad Alex. Patrios ritus migrare aut
violare ubiq; gentium nefarium habetur.
Valerius Maxim l. 2. c. 6. In minimis quoque rebus, o-
mnia antiqua consuetudinibus momenta seruanda.

Sed quo me rapi sentio? Regrediamur, & institutum
iter repetamus. Cernitis ut adolescens noster etiam
designet hæreticos, si uox adolescens spectet ætatē Si
vero sumatur ut denotat imprudentiam, remeritatē,
aliasq; similes egritudines adolescentibus frequētes, v-
ti superiorib. diebus à nobis dicebatur; & hoc modo
adolescētes erūt ijdem hæretici, id est, imprudentes &
arrogantes, utiq; plus se sapere putāt solos quam Ec-
clesiā uniuersalem, conantur impetere victoriosē Ec-
clesiam, obliui quod Porta inferi nō praeualebunt aduer-
sus eam. Quandoquidē arbitrentur à se melius intelli-
gi scripturas quā à summis Pōtificib. Nō meminerūt
Deum

Vinc. Tyr.
l. aduers.
har. propo-
sitionum.
Deut. 31.

D. Hier. e-
pist. 18. ad
Ang. l. 1,
edit Ca-
nisiense.

Vide Hi-
lariū ini-
tio psalm.
ubi agit
de clauē
& introi-
tu in i. ps.
Matt. 16.

Deum promississe illis & dedisse *claves regni calorum*
 Apoc. 3. Obliti suntne ipsorum clis: *claves veri Davidis, quod
 perit & nemo claudit, claudit, & nemo aperit?*

Vide Mar Non recordantur summorum Pontificum, De
 garitum successorum esse *claves scripturarum; claves, quae
 Philoso ingrediantur conclave, & occultum intellectum
 phia, l. 5. Clavem Musices, & modulationis harmonice
 tract. de rarum sacrarum? Claves cantus factorum Bibliorum
 musica secreti vocum, cantuum, & tonorum? O claves caelestium
 practica, 2. 3. 49. dadas Sedi Apostolicæ, nec alteri cuiquam! Tibi
 10. dabo *claves regni calorum*. Papæ, quantus Papa solus
 Matt. 16. non temerarij & vesani, rati alibi quâ in manibus
 inveni claves istas? Temerarij, audentes eas gemas
 & falsificare. Atq; quid non attentent impudentes
 cum audeant adulterare litteras Spiritus sancti
 præsumunt sigilla assimulare Jesu Christi, manus
 Ecclesiæ tradita & commissa, dico sancta sacramenta
 Adulterare moneta congruam comparando pro
 dolo opera bona? O fallaces hæretici! O temerarij
 vetò patientia vestra abutatur (quæ tamen ad longum
 discursus flamen texendum me allicit) unico dicitur
 verbo; an non adolescentiæ impudentis & supra
 nem modum temerariæ in hæreticis arguitur
 quod ipsorum nonnulli audeant paludamentum
 chirotheca. n mittere Deo Creatori, & in arcam
 cedere cum eo; prouocare & pellicere ad certamen
 contumelijs & iniurijs, dicendo eum infirmum, &
 ferendo ipsi Omnipotentiam, otiosum, subtrahendo
 ab ipso cum Epicuris providentiam; dicendo tantum
 licitari eum requie in calis, vt nihil profus inferius
 moderationem curet, ac si, *Non vacet exiguis rebus
 esse totis*: Nunquid impudentia & temeritas magna
 Olympo Episcopo Ariano, Carthagine in concilio
 multorum decomprompisse blasphemias plurimas,
 quasi exspulisse in faciem filij Dei, docendo & effrenando
 repugnantia paræ doctrinæ de diuinitate Iesu
 Christi; & personis subsistentibus in essentia diuina
 Quæ ista temeritas ô Olympo, non sine causa Oly*

Ouid. 2.
 11. ff.

pe, superbe, arrogans, magne, elate in corde tuo, ad in-
 star excelsi mentis Olympi? O superbe Olympi! O Horat.
 mons superbiæ! *Omnis mons & collis humiliabitur.* Fe- *Paulus*
 runt que *summos fulmina montes.* Ideoque, in campo *Diac.*
 illo certaminis quod Deo indicebat triplici fulmine *Sigebert.*
 cælitus misso miser æternum perijt, consumptos igne *in Chron.*
 cælesti exuijs & in fauillam redactis, prout cõplu- *Sabell. l. 2.*
 res restantur historici. Ita Deus vindicat se de temeris *Ennea. 2.*
 illis hæreticis. *Qui habitat in cælis iridebit eos,* & Do- *Psal. 2.*
 minus *subannabit eos.* Nunquid Deum impudenter & *Baptista*
 temerè impetebat Julianus apostata, Imperator istius *Fulgos. l. 1.*
 nominis secundus, libertatem faciens, Iudæis in de- *Matt. 24.*
 spectu religionis Christianæ reâdificandi & restituē *Mar. 13.*
 di ruinas templo, quod Christus prædixerat vastandū *Luc. 19.*
 & demoliendum à Romanis (vix euenit Titi strenuita- *Et. 21.*
 te) quasi volens contumeliosè restituere eos, quos *D Chr. 2.*
 vindex Christus iustè humiliarat; frustra tamen. *Qui 2 hom. 9.*
habitat in cælis iridebat eos. Deus etenim temeritatem *in Matt.*
 istam vindicans, non minus quam Olympi, *Omnis col. 24.*
mons humiliabitur; iactis primis fundamentis, terram *post prin-*
 concussit motu miro, quæ voces & mugitus horren- *cipium*
 dos edens, & densas flammæ visceribus suis educēs, *haberi*
 euomuit & eiecit cæptos muros; perpendicula, malle- *stud mira-*
 os, ferramenta; aliaque instrumenta penitus absum- *cylum.*
 pti; peremptis artificibus non paucis. *Qui habitat in*
cælis iridebat eos, & *subannabat illos.* Ac si dixisset: Ju- *Isa. 46.*
 lania est istud attentasse; pro voluntatis meæ arbitrio *res*
 res succedet. *Consilium meum stabit,* & *omnis mea vo-*
luntas fiet. Deinde, quæ arrogantia eiusdem Juliani, & *Isa. 46.*
 alterius cuiusdam hæretici, nomine Celsi, dicere, in *Isa. 46.*
 maximam Iesu Christi ignominiam, nihil infelicius *Isa. 46.*
 accidere posse homini quam Christianum esse, & *Isa. 46.*
 Christi legibus subditi? Christianos perstringere nomi- *Isa. 46.*
 ne ignorantum, asinorum, stolidorum, ineptorum? *Isa. 46.*
 ipsis interdiceret disciplinas & scientias liberales, re- *D. Aug. l. 1.*
 ferente S. Augustino: quomodo quondam Philisthæi *18. de ciu.*
 interdixerunt Hebræos fabris, ne sibi hastas, clypeos, *Dei c. 52.*
 enses cuderent ad defensionem? His omnibus suis co- *1. Reg. 23.*
 natibus se aperto Marte certare in Iesum confessus est

Theod. l. 3. infelix, ast in vanum, miseram ageus animam, *Th*
hist. Eccl. Galilae, vicisti, exclamans. Si victoria, ergo p

21 *Vide* si praelium, ergo hostis: vbi enim non est

Policrati stis neque certamen, nulla datur victoria

eu l. 8 do lum sine hoste certamen, nulla sine congressione vultus

curiali it d. Leo. Inimicus autem ille Dei, alius non erat

nugis c. 21 liano. Adoleicens itaque, insanus, praecipit

Leo se. 35. rius erat iulianus, Deum impetens, atque imp

Psal. 2. gressus Achylli verum, qui habitat in caelis irrisit

Dominus subsannauit illum. Omnes ipsius cons

tuti fuere omnipotenti manu Dei, qui in bello

Parthas suscepto, spiculo seu hasta blasphemam

fodit, in mercedem intolerabilis ipsius temerita

mabo, Auditores, Heretici, & persequutores filii

Dei, non videntur vobis bellum inferre Deo, &

lariter congregi cum summa ipsius maiestata

gistis quod sextus ex septem fratribus Machab

Tyranno Antiocho, cuius iussu torquebantur

lenter, quod a patris legibus desilire nollent,

fidei, legumque diuinarum terminos transgre

ter proponebat? Nos enim, aiebat, propter nos

hac patimur peccantes in Deum nostrum. Et digna

racione facta sunt in nobis. Tu autem, ne existimes

pune futurum, quod contra Deum pugnare temer

Notate ista, contra Deum pugnare: aperte enim

Antiochum in Deum pugasse, dum in populum Dei

delius desauiret. Annon euidentia testimonia

arguantur Tyranni & Sectarij Deo bellum inferre

non sufferendam insolentiam Deum petere, in

Alph à Castrol. i. insurgere, bellum aduersus Deum mouere! Quid ad

de iusta centia, desipientia, temeritas, si non ista? Haud

pun hare- grue itaque doctissimus noster Alphonius à Castrol.

sic. c. 21. licubi statuit adolefcentiore designari haereticos

ris sint ista. Pro vestra patientia, & alto silentio,

o Auditores, grates refero; I tote in pace.